

Tomáš Živný: Katecheze jako uvedení do mše. Očima jednoho evangelíka.
Magisterská práce

Posudek oponenta

Je jistě zajímavé, když se tak eminentně římskokatolickým tématem, jako je slavení eucharistie v římskokatolické církvi, zabývá protestant. Zdá se však, že se autor této práce dal zcela věst hledisky římskokatolické církve, takže podání pohledů této církve je až obdivuhodně věrné, kritický odstup (uznávám, že programově – viz str. 3) zde však nenajdeme. Katolíka potěší, že se autor v oblasti historie i nynější podoby mše jakož i v problematice pohledu na katechezi římskokatolické církve velmi dobře orientuje, všímá si věcí podstatných a neulpívá v žádném případě na okrajových tématech.

První část, která pojednává o mši historicky a potom o současném slavení včetně přidružených potřebných liturgických témat (kap. 1.1.1 až 1.1.5) je zpracována velmi podrobně s užitím relevantní literatury ve značném množství. Snad by bylo možné jen poznamenat, že názory na Hippolitovu eucharistickou modlitbu a také na historii výslovně římské mešní liturgie jsou dnes poněkud posunuty (autor posudku se to ale před několika desetiletími učil tak, jak je psáno v této práci) a že u podrobného výčtu předmětů, užívaných při mši, není zmíněn evangeliář (není při mši „povinný“, ale jako liturgický symbol je důležitý).

Pasáž o katechezi v římskokatolické církvi je v první části snad až příliš podrobná (odst. 1.2.1-1.2.2.8), věcně ale správná. Rozpaky trochu budí část od odst. 1.2.3.- Dnešní pochopení katecheze - dále. Zdá se, že zde autor (zejména v druhé části od odst. 1.2.4) chtěl probrat příliš mnoho látky, a tak se poněkud ztrácí jasné vyjádření významu toho kterého prvku, o němž je zde psáno.

Protože si autor vytkl v zásadě správné hledisko, v němž vidí jako potřebné katechetické uvádění do mše a současně také mši jako katechizující skutečnost, bylo by vhodné právě to druhé trochu víc rozvést. Stačilo by uvést a komentovat například odstavec 59 z koncilní konstituce Sacrosantum concilium: „Svátosti jsou určeny k posvěcování člověka, k budování Kristova Těla a k Boží oslavě. Jako znamení však mají také význam vzdělávací. Víru nejen předpokládají, ale také ji slovy i věcmi živí, posilují a vyjadřují. Proto se nazývají svátosti víry. Udílejí milost, navíc však jejich obřadní úkon velmi dobře uzpůsobuje věřící, aby ji přijímali s užitkem...“

Určitý problém vidím v kapitole 2 Jak to vypadá v praxi. Protože praxe katecheze je místně velmi různorodá, nelze dost dobře popisovat v jedné kapitole reálný stav. Autor tedy vybírá (nahodile? asi ano) nějaké materiály, které jsou skutečně užívané. Ty ovšem nejsou ani univerzální ani vzorové (chybí např. poukaz na jednotu iniciačních svátostí, přímá návaznost na křest, uvedení do mše jako slavení společenství církve atd.). To autorovi nevyčítám - předkládané materiály nejsou jeho dílem. Jen by mne mrzelo, kdyby měl dojem, že to, co našel, je opravdu bezchybné až vzorové.

Patrně proto, že práce co do rozsahu stále narůstala (a čas se krátil) jsou odstavce od str. 83 kratší a kratší a smysl a souvislosti uváděných skutečností méně jasné, byť tam vcelku nejsou žádné závažné omyly. Oponent soudí, že se autor - jak to mnohdy bývá - poněkud rozmáchl v první části práce a v druhé mu nezbyvalo dost stránek a sil. Bylo by bývalo lepší, kdyby se buď nezabýval tolik historií mše i katecheze a měl víc prostoru pro druhou kapitolu, nebo kdyby druhou kapitolu v podstatě vypustil a nahradil jí jen základními směrnicemi pro

katechezi, uvádějící do mše. Což je ovšem poznání, ke kterému je snadno dospět, když už je práce hotová, ale mnohem nesnadnější je udělat takováto rozhodnutí v průběhu tvorby práce.

Práci považuji v každém případě za poctivé dílo, které splňuje nároky na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě a k ocenění známkou „velmi dobře“.

Doc. Aleš Opatrný, Th.D.
KTF UK v Praze

V Praze 14.6.2012